

บทความวิจัยต้นฉบับ :
ประสิทธิผลมาตรฐานสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ จังหวัดอุดรธานี
Effectiveness of Health Establishment Standards Udon Thani Province

รติยา อินทเกษ* และเอกรัฐ หะเเหิน**

Ratiya Intaket* and Ekkarat Hohern**

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุดรธานี***

Udon Thani Public Health Provincial office****

เบอร์โทรศัพท์ 08-1515-2241; E-mail : ratiya678@gmail.com*

วันที่รับ 9 ก.ย. 2565; วันที่แก้ไข 2 พ.ย.2565; วันที่ตอบรับ 10 พ.ย.2565

บทคัดย่อ

การศึกษานี้ เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาสถานการณ์เกี่ยวกับมาตรฐานของสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ (2) พัฒนามาตรฐานสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ (3) ประสิทธิภาพ การพัฒนามาตรฐานของสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ ประชากร คือ สถานประกอบการเพื่อสุขภาพ จังหวัดอุดรธานี จำนวน 108 แห่ง จำนวนตัวอย่าง 85 แห่ง โดยใช้สูตรการหาขนาดตัวอย่าง ของทาโร่ ยามานะ วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย เครื่องมือวิจัย คือ แบบบันทึกการตรวจประเมินสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ วิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนาด้วย ความถี่ ร้อยละ วิเคราะห์สถิติเชิงอนุมานด้วย สถิติทดสอบ Wilcoxon Signed Ranks test

ผลการศึกษา พบว่า (1) สถานประกอบการเพื่อสุขภาพ จังหวัดอุดรธานี ผ่านมาตรฐาน 5 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 5.88 (2) ดำเนินการพัฒนาสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ ผ่านมาตรฐาน 78 แห่ง ร้อยละ 91.76 (3) ระดับประสิทธิผลมาตรฐานสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ จังหวัดอุดรธานี ร้อยละ 91.76 และ หลังจากได้รับการพัฒนาผ่าน

ระบบไลน์แอปพลิเคชัน มีสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ ที่ผ่านมาตรฐานเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05

คำสำคัญ : มาตรฐานสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ; ประสิทธิภาพ

Abstract

This study is quantitative research. The objectives are: (1) to study the situation of health establishment standards; (2) to develop health establishment standards; (3) to study the effectiveness of standardization of health establishments. The population in this study is health establishments in Udon Thani Province, 108 sites, 85 samples, using Taro Yamane to calculate the sample size using the sampling method. Research tools are health establishments assessment record form. The descriptive statistics were analyzed by frequency and percentage. And the inferential statistics were analyzed by Wilcoxon Signed Ranks test.

The results showed that (1) 5 places of health establishments in Udon Thani Province passed the standards (5.88%) (2) 78 places that conducted development of health establishments passed the standards (91.76%) (3) Effectiveness level of health establishment standards Udon Thani Province is 91.76% and after the development of LINE application system, the number of health establishments that passed the standard increased with a statistically significant level of 0.05

Keywords : Health Establishment Standards; Effectiveness

บทนำ

ธุรกิจสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ เป็นธุรกิจบริการสาขาหนึ่งที่สร้างรายได้ให้กับประเทศอย่างต่อเนื่อง แนวโน้มการขยายตัวของธุรกิจสถานประกอบการเพื่อสุขภาพมีมูลค่าการตลาดเพิ่มขึ้นทุกปี อัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 15 ต่อปี^[1] ข้อมูล ณ วันที่ 31 มกราคม 2563 มีจำนวนธุรกิจสปาและธุรกิจนวดเพื่อสุขภาพที่จดทะเบียนนิติบุคคลในประเทศไทยจำนวนทั้งสิ้น 1,335 ราย ทุนจดทะเบียนรวม 7,706.48 ล้านบาท^[2]

กิจการสปา นวดเพื่อสุขภาพ และนวดเพื่อเสริมความงามเป็นการให้บริการที่ใกล้ชิดกับลูกค้า มีความเสี่ยงในการแพร่เชื้อโรคระหว่างผู้ให้บริการและผู้รับบริการได้ เช่น หวัด วัณโรค โรคผิวหนังจาก การติดเชื้อ เป็นต้น อาจเกิดการบาดเจ็บ หรือมีการล่วงละเมิดทางเพศระหว่างผู้ให้บริการและผู้รับบริการ ผู้ประกอบการจึงต้องดำเนินกิจการให้ถูกต้องตามมาตรฐานอย่าง

เคร่งครัด^[3] และจากการศึกษาถึงปัญหาทางกฎหมายในการบังคับใช้ตามพระราชบัญญัติสถานบริการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2559 อันเกิดจากกิจการสถานประกอบการเพื่อสุขภาพในด้านบริการที่สร้างงานและรายได้แก่ประเทศที่จำเป็นต้องสร้างความเชื่อมั่นจากผู้รับบริการทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ แต่เนื่องจากผู้ประกอบการกิจการด้านดังกล่าวยังขาดความรู้ ความเข้าใจในการให้บริการของสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ^[4]

แผนยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (ด้านสาธารณสุข) (พ.ศ. 2560 – 2579) ยุทธศาสตร์ที่ 1 ส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันโรค และคุ้มครองผู้บริโภคเป็นเลิศแผนงานที่ 3 การป้องกัน ควบคุมโรคและลดปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพ โครงการที่ 10 คุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพและบริการสุขภาพ ได้กำหนดให้สถานประกอบการเพื่อสุขภาพได้รับการส่งเสริมพัฒนาให้ได้มาตรฐานตามที่กฎหมายกำหนด และส่งเสริมให้สถานประกอบการเพื่อสุขภาพได้รับการส่งเสริมพัฒนาเข้าสู่สากล^[5] ตามนโยบายประเทศไทย 4.0 ที่ขับเคลื่อนภายใต้วิสัยทัศน์การพัฒนาประเทศไปสู่ความ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ โดยการนำยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน สร้างความหลากหลายด้านการท่องเที่ยวส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและการแพทย์กระดับมาตรฐานธุรกิจบริการด้าน การส่งเสริมสุขภาพ และการเสริมความงามสู่ตลาดระดับสูง โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมเพื่อให้เกิดเอกลักษณ์การให้บริการตามแบบความเป็นไทยที่โดดเด่นในระดับสากล^[6] กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ

กระทรวงสาธารณสุข มีชื่อย่อว่า กรม สบส จึงได้จัดทำเครื่องหมายสัญลักษณ์ “มาตรฐาน สบส” หมายถึง สถานประกอบการแห่งนั้นมีคุณภาพมาตรฐานตามที่กฎหมายกำหนด ดังนั้นเพื่อให้เป็นอัตลักษณ์แก่สถานประกอบการเพื่อสุขภาพของประเทศไทยที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการตามพระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2559 และสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้ประกอบการ ผู้รับบริการทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ กรมสนับสนุนบริการสุขภาพจึงออกใบสติกเกอร์เครื่องหมายสัญลักษณ์ “มาตรฐาน สบส” แก่สถานประกอบการได้รับใบอนุญาต และเพื่อให้เป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค^[7]

สถานประกอบการเพื่อสุขภาพในจังหวัดอุดรธานี มีจำนวน 108 แห่ง ซึ่งสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุดรธานี เป็นหน่วยงานส่วนภูมิภาคมีบทบาทหน้าที่ ส่งเสริม สนับสนุน ควบคุม กำกับ สถานประกอบการเพื่อสุขภาพ ให้มีคุณภาพมาตรฐาน ประชาชนผู้มารับบริการได้รับการบริการที่ดี มีคุณภาพมาตรฐาน ซึ่งเป็นการคุ้มครองผู้บริโภคด้านระบบบริการสุขภาพ โดยดำเนินการตามพระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2559 ซึ่งประกอบด้วยมาตรฐาน 4 ด้าน คือ ด้านการได้รับอนุญาต ด้านสถานที่ ด้านความปลอดภัย ด้านการให้บริการ ซึ่งผู้ประกอบการสถานประกอบการเพื่อสุขภาพจะต้องดำเนินการปรับปรุง สถานประกอบการเพื่อสุขภาพให้ได้มาตรฐาน ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ

พ.ศ. 2559 ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจศึกษาสถานการณ์เกี่ยวกับมาตรฐานของสถานประกอบการเพื่อสุขภาพจังหวัดอุดรธานี และประสิทธิผลมาตรฐานสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ จังหวัดอุดรธานี

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสถานการณ์เกี่ยวกับมาตรฐานสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ จังหวัดอุดรธานี
2. เพื่อพัฒนาสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ จังหวัดอุดรธานี
3. เพื่อศึกษาประสิทธิผลมาตรฐานสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ จังหวัดอุดรธานี

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ตัวแปรอิสระ การพัฒนาสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ ด้วยการฝึกอบรมผ่านระบบไลน์ แอปพลิเคชัน

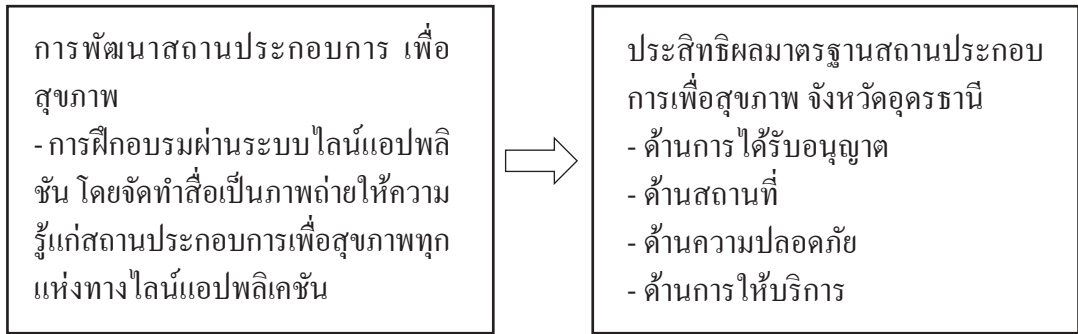
ตัวแปรตาม ประสิทธิผลมาตรฐานสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ จังหวัดอุดรธานี ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านการได้รับอนุญาต ด้านสถานที่ ด้านความปลอดภัย และด้านการให้บริการ

2. ขอบเขตด้านพื้นที่ สถานประกอบการเพื่อสุขภาพในจังหวัดอุดรธานี

3. ขอบเขตด้านประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย คือ สถานประกอบการเพื่อสุขภาพในจังหวัดอุดรธานี จำนวน 108 แห่ง

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา ขอบเขตระยะเวลาที่ใช้ทำการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เริ่มทำการศึกษาตั้งแต่ ตุลาคม 2564 – มีนาคม 2565

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร (population) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สถานประกอบการเพื่อสุขภาพ ในจังหวัดอุดรธานี รวมทั้งหมด 108 แห่ง

1.2 กลุ่มตัวอย่าง (sample) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ 85 แห่ง โดยใช้สูตรการหาขนาดตัวอย่าง ทาโร ยามาเน่

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

เมื่อ N = จำนวนประชากร

n = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

e = ระดับความคลาดเคลื่อนที่กำหนด

$$n = \frac{108}{1+(0.05)^2} = 85$$

โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้ ใช้แบบบันทึกการตรวจประเมินสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ หลังจากได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการ^[7] โดยแบ่งแบบบันทึกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ จำนวน 4 ข้อ ดังนี้

ชื่อสถานประกอบการ สถานที่ตั้ง พื้นที่ ประเภทกิจการ

ส่วนที่ 2 บันทึกการตรวจสถานประกอบการเพื่อสุขภาพหลังจากได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการ จำนวน 30 ข้อ โดยแบ่งเป็นแต่ละหัวข้อ ดังนี้

2.1 ด้านการได้รับอนุญาตจำนวน 8 ข้อ

2.2 ด้านสถานที่ จำนวน 10 ข้อ

2.3 ด้านความปลอดภัย จำนวน 7 ข้อ

2.4 ด้านการให้บริการ จำนวน 5 ข้อ

ในการแปลผลแบบตรวจประเมิน ผลการตรวจประเมิน ผ่าน แปลผล คะแนนเท่ากับ 1

ผลการตรวจประเมิน ไม่ผ่าน แปลผลคะแนน เท่ากับ 0

การผ่านมาตรฐาน จะต้องผ่านในทุกด้าน และในแต่ละด้าน จะต้องผ่านทุกข้อ ทั้งหมด 30 ข้อ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ขั้นตอนดำเนินการและการเก็บรวบรวมข้อมูล มี ดังนี้

3.1 ขั้นที่ 1

3.1.1 ทำหนังสือขอรับการพิจารณารับรองจริยธรรมการวิจัยจากคณะกรรมการจริยธรรมการ

วิจัยในมนุษย์ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุดรธานี ผลการพิจารณาพบว่า ผ่านการพิจารณารับรอง เมื่อวันที่ 22 ธันวาคม 2564 รหัส UDREC 1365

3.1.2 ทำหนังสือขออนุญาตนายแพทย์สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุดรธานี ในการออกตรวจสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ ในจังหวัดอุดรธานี กับกลุ่มตัวอย่าง 85 แห่ง

3.1.3 ติดต่อประสานงานกับสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ ที่จะทำการศึกษาพร้อมทั้งชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย แจ้งแนวทางในการดำเนินงานวิจัย

3.1.4 จัดเตรียมเอกสารแบบบันทึกการตรวจประเมินสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ หลังจากได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการเพื่อใช้สำหรับการออกตรวจสถานประกอบการ และจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ ที่ใช้ในการออกตรวจ

3.2 ชั้นที่ 2

3.2.1 ออกตรวจสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ ในจังหวัดอุดรธานี กับกลุ่มตัวอย่าง 85 แห่งเพื่อสำรวจสถานการณ์สถานประกอบการเพื่อสุขภาพ ในจังหวัดอุดรธานี (ประสิทธิผลมาตรฐานสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ ก่อนพัฒนา) ซึ่งผู้ทำการประเมินออกตรวจ ประกอบด้วย 1 ท่าน ที่เป็นบุคลากรของ กลุ่มงานคุ้มครองผู้บริโภคและเภสัชสาธารณสุข สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุดรธานี ที่มีความรู้ ความชำนาญ และความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ในงานมาตรฐานสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ

3.2.2 นำแบบประเมินออกตรวจสถานประกอบการเพื่อสุขภาพที่ได้ มาตรฐานตรวจสอบและวิเคราะห์สถานการณ์สถานประกอบการเพื่อสุขภาพ ในจังหวัดอุดรธานี โดยตรวจสอบข้อบกพร่องในแต่ละหัวข้อ ในทุกด้านที่ไม่ผ่านมาตรฐาน

3.2.3 นำแบบประเมินออกตรวจสถานประกอบการเพื่อสุขภาพที่ได้มาตรฐานตรวจสอบความถูกต้อง ความครบถ้วนของข้อมูล ก่อนนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

3.3 ชั้นที่ 3

3.3.1 ดำเนินการพัฒนาสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ ตามมาตรฐานของกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข โดยจัดทำเป็น รูปภาพ และส่งผ่านไลน์แอปพลิเคชัน ให้แก่ผู้ประกอบการสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ

3.3.2 ให้คำแนะนำ แก่ไขข้อบกพร่อง เพื่อให้ผ่านมาตรฐาน ให้แก่ผู้ประกอบการสถานประกอบการเพื่อสุขภาพแต่ละแห่ง ด้วยการนำสื่อที่จัดทำเป็น รูปภาพ โดยส่งผ่านไลน์แอปพลิเคชัน

3.3.3 ให้คำปรึกษา ตอบข้อซักถาม ให้แก่ผู้ประกอบการสถานประกอบการเพื่อสุขภาพผ่านไลน์แอปพลิเคชัน

3.3.4 ออกประเมินตามมาตรฐานสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ ในจังหวัดอุดรธานี (ประสิทธิผลมาตรฐานสถานประกอบการเพื่อสุขภาพหลังพัฒนา) ซึ่งผู้ทำการประเมินออกตรวจประกอบด้วย 1 ท่าน ที่เป็นบุคลากรของ กลุ่มงานคุ้มครองผู้บริโภคและเภสัชสาธารณสุข สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุดรธานี ที่มีความรู้ ความสามารถความเชี่ยวชาญและประสบการณ์เกี่ยวกับมาตรฐานสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ ซึ่งเป็นบุคคลเดียวกันกับผู้ออกสำรวจสถานการณ์สถานประกอบการเพื่อสุขภาพ

3.3.5 นำแบบประเมินออกตรวจสถานประกอบการเพื่อสุขภาพที่ได้มาตรฐานตรวจสอบความถูกต้อง ความครบถ้วนของข้อมูล ก่อนนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากแบบบันทึกการตรวจประเมินสถานประกอบการเพื่อสุขภาพหลังจากได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการ มาเปลี่ยนเป็นรหัสตัวเลข (code) โดยลงรหัสข้อมูลทั้งหมดในแบบบันทึกการตรวจประเมิน จากนั้นทำการตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ และความเรียบร้อยของแบบบันทึกการตรวจประเมิน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วน และนำข้อมูลที่ได้ออกมาคำนวณค่าทางสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมคำนวณสำเร็จรูปนำเสนอข้อมูลผลการวิเคราะห์

สถิติที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

4.1.1 สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) อธิบายข้อมูลทั่วไปของสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ ได้แก่ สถานที่ตั้ง พื้นที่บริการ และประเภทกิจการ โดยนำเสนอด้วย จำนวน ความถี่ ร้อยละ

4.1.2 สถิติเชิงอนุมาน (inferential statistics)

สถิติการทดสอบ Wilcoxon Signed Ranks test วิเคราะห์หาความแตกต่างระหว่างประสิทธิผลมาตรฐานสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ ก่อนพัฒนา กับ ประสิทธิภาพมาตรฐานสถานประกอบการเพื่อสุขภาพหลังพัฒนา

ผลการศึกษา

การศึกษาวิจัย ประสิทธิภาพมาตรฐานสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ จังหวัดอุดรธานี เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ ข้อมูลทั่วไปสถานประกอบการเพื่อสุขภาพจังหวัดอุดรธานี ส่วนใหญ่ตั้งเขตอำเภอเมือง ร้อยละ 89.41 พื้นที่บริการขนาดพื้นที่ให้บริการไม่เกิน 100 ตารางเมตร มีจำนวนมากที่สุด ร้อยละ 98.82 รองลงมา ขนาดพื้นที่ให้บริการเกิน 100 ตารางเมตรแต่ไม่เกิน 100 ตารางเมตร ร้อยละ 1.18 และประเภทกิจการนวดเพื่อสุขภาพ มากที่สุด ร้อยละ 91.76 รองลงมา ประเภทกิจการนวดเพื่อเสริมความงาม ร้อยละ 4.71 น้อยที่สุดประเภทกิจการสปา ร้อยละ 3.53

ตาราง 1 สรุปสถานการณ์มาตรฐานสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ จังหวัดอุดรธานี

มาตรฐานสถานประกอบการ	จำนวน(แห่ง)	ร้อยละ
สถานประกอบการผ่านมาตรฐาน	5	5.88
สถานประกอบการไม่ผ่านมาตรฐาน	80	94.12

จากตาราง 1 สรุปสถานการณ์มาตรฐานสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ จังหวัดอุดรธานี สถานประกอบการเพื่อสุขภาพ จากการตรวจสถานประกอบการเพื่อสุขภาพทั้งหมด 85 แห่ง พบว่า ผ่านมาตรฐาน 5 แห่ง ร้อยละ 94.12

เมื่อพิจารณา สถานประกอบการเพื่อสุขภาพไม่ผ่านมาตรฐาน พบว่า ด้านใบอนุญาต

ไม่ผ่านมาตรฐานในหัวข้อผู้ให้บริการมีใบรับรองการขึ้นทะเบียนมากที่สุด ด้านความปลอดภัยไม่ผ่านมาตรฐาน หัวข้อมีระบบสัญญาณเตือนเพลิงไหม้มากที่สุด ด้านการให้บริการไม่ผ่านมาตรฐานในหัวข้อผู้ให้บริการมีระเบียบรัดกุมมีป้ายชื่อมากที่สุด

ตาราง 2 สรุปประสิทธิผล มาตรฐานสถานประกอบการเพื่อสุขภาพจังหวัดอุดรธานี (ก่อนพัฒนา) และประสิทธิผล มาตรฐานสถานประกอบการเพื่อสุขภาพจังหวัดอุดรธานี (หลังพัฒนา)

มาตรฐานสถานประกอบการ	จำนวนตรวจ (แห่ง)	จำนวน ผ่านมาตรฐาน(แห่ง)	ร้อยละ
มาตรฐานสถานประกอบการ ก่อนพัฒนา	85	5	5.88
มาตรฐานสถานประกอบการ หลังพัฒนา	85	78	91.76

จากตาราง 2 สรุปประสิทธิผล ผลการตรวจมาตรฐานของสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ จังหวัดอุดรธานี ระดับร้อยละ 91.76

ตาราง 3 เปรียบเทียบประสิทธิผลมาตรฐานสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ(ก่อนพัฒนา)กับประสิทธิผล มาตรฐานสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ (หลังพัฒนา) โดยใช้สถิติ Wilcoxon signed rank test

มาตรฐานสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ	n	Mean Rank	Sum of Ranks	P-value
ก่อนพัฒนา	85	7.50	7.50	.002
หลังพัฒนา	85	8.57	128.50	

*P-value < 0.05

จากตาราง 3 ผลทดสอบ P-value = 0.002 (P-value < 0.05) ประสิทธิผลมาตรฐานสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ (ก่อนพัฒนา) กับประสิทธิผลมาตรฐานสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ (หลังพัฒนา) มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05

อภิปรายผล

1. การศึกษา ประสิทธิผลมาตรฐานสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ จังหวัดอุดรธานี พบว่าระดับประสิทธิผลมาตรฐานของสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ จังหวัดอุดรธานี ร้อยละ 91.76 และประสิทธิผลมาตรฐานของสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ จังหวัดอุดรธานี (ก่อนพัฒนา) กับประสิทธิผลมาตรฐานของสถานประกอบการ

เพื่อสุขภาพ จังหวัดอุดรธานี (หลังพัฒนา) โดยการพัฒนาทำการผ่านระบบไลน์แอปพลิเคชัน มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดรัฐบาลยุคดิจิทัล การนำเทคโนโลยีและอุปกรณ์ดิจิทัล มาสนับสนุนการปฏิบัติงานที่มีการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม

2. การศึกษา ประสิทธิผลมาตรฐานสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ จังหวัดอุดรธานี มีการอบรมให้ความรู้ผ่านระบบไลน์แอปพลิเคชัน เป็นการใช้ระบบไลน์แอปพลิเคชันในงานวิจัยให้เกิดประสิทธิผลในการพัฒนาสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของดวงแก้ว อังกูรสิทธิ์ และสุพัตรา ชาดิอคุลย์ เรื่องการศึกษาความพึงพอใจและประสิทธิภาพในการตรวจสถานที่ของร้านนวดเพื่อสุขภาพ ด้วยระบบการ

สนทนาแบบเห็นภาพ (VDO CALL) ผ่านแอปพลิเคชันไลน์ (LINE)^[9] ซึ่งเป็นการศึกษาที่ใช้แอปพลิเคชันไลน์ในการตรวจสอบสถานที่ของร้านนวดเพื่อสุขภาพ ซึ่งมีความเหมาะสม ทันสมัย ประหยัดค่าใช้จ่าย

3. การศึกษาประสิทธิผลมาตรฐานสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ จังหวัดอุดรธานี โดยมีการอบรมให้ความรู้แก่สถานประกอบการเพื่อสุขภาพเพื่อพัฒนาให้สถานประกอบการเพื่อสุขภาพมีมาตรฐาน สอดคล้องกับงานวิจัยของภัทรพล จึงสมเจตไพศาล เรื่องการพัฒนามาตรฐานสถานประกอบการสปาและนวดเพื่อสุขภาพไทยในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี^[10] ที่ได้มีการจัดทำโครงการเพิ่มพูนความรู้และรับรองมาตรฐานคุณภาพสถานประกอบการเพื่อสุขภาพไทยในเยอรมนี ร่วมกับสมาคมไทยสปาเยอรมนี

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการวิจัย

นำไลน์แอปพลิเคชันเป็นช่องทางในการสื่อสารให้ข้อมูลในการพัฒนาสถานประกอบการเพื่อสุขภาพให้มีประสิทธิผลมากขึ้น ดังนี้

1. จัดทำสื่อให้ข้อมูลแนะนำการขึ้นทะเบียนขอใบรับรองผู้ให้บริการ ให้แก่สถานประกอบการเพื่อสุขภาพ และแนวทางการจัดทำทะเบียนประวัติผู้ดำเนินการและผู้ให้บริการ
2. ให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ขายวัสดุอุปกรณ์ ที่ใช้ในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ เช่น กริ่งเตือนเพลิงไหม้ อุปกรณ์ปฐมพยาบาล เครื่องดับเพลิง และป้ายชื่อผู้ให้บริการ

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

ศึกษางานวิจัยเชิงคุณภาพ ปัจจัยที่ส่งเสริมผู้ประกอบการสถานประกอบการเพื่อสุขภาพในการพัฒนาให้สถานประกอบการผ่านมาตรฐาน

การปกป้องสิทธิกลุ่มเป้าหมาย (การรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์)

การวิจัยเรื่องดังกล่าว ได้รับการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์จากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมในมนุษย์สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุดรธานี รหัส UDREC 1365 เมื่อวันที่ 22 ธันวาคม 2564

เอกสารอ้างอิง

- [1] กองสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข. คู่มือปฏิบัติงานสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ. กรุงเทพมหานคร: บริษัทเจเนซิส มีเดียคอม จำกัด; 2561.
- [2] กรมพัฒนาธุรกิจการค้า. จำนวนธุรกิจสปาและธุรกิจนวดเพื่อสุขภาพ. [ออนไลน์]. (2563). [เข้าถึงเมื่อ วันที่ 29 ตุลาคม 2564]. เข้าถึงได้จาก <https://www.dbd.go.th>.
- [3] กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข. สบส. คู่มือมาตรฐานร้านสปา ร้านนวด มุ่งคุ้มครองผู้บริโภคให้ได้รับบริการที่มีคุณภาพ ปลอดภัย ขจัดปัญหาสปา นวดไทยไร้มาตรฐาน. [ออนไลน์]. (ม.ป.ป.) [เข้าถึงเมื่อ วันที่ 29 ตุลาคม 2564]. เข้าถึงได้จาก <https://hss.moph.go.th>.
- [4] พินิจ ทิพย์มณี. ปัญหาทางกฎหมายในการบังคับใช้ตามพระราชบัญญัติสถานบริการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2559. วารสารนิติศาสตร์และสังคมท้องถิ่น 2564; 5(1): 200.
- [5] กองยุทธศาสตร์และแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข. แผนยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี ด้านสาธารณสุข (พ.ศ. 2560-2579). ไม่มีโรงพิมพ์; 2561.

- [6] กองสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ.spa directory. บุรีรัมย์: บริษัทโรงพิมพ์วินัย 2509 จำกัด; 2563.
- [7] กองสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข.คู่มือการตรวจประเมินและการพิจารณาอนุญาตการประกอบกิจการสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ.กรุงเทพฯ: บริษัท เจเนซิส มีเดียคอม จำกัด; 2562.
- [8] ดวงแก้ว อังณรสิทธิ์ และสุพัตรา ชาติอศุลย์. การศึกษาความพึงพอใจและประสิทธิภาพในการตรวจสถานที่ ของร้านนวดเพื่อสุขภาพ ด้วยระบบการสนทนาแบบเห็นภาพ (VDO CALL) ผ่านแอปพลิเคชันไลน์ (LINE). วารสารวิชาการกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ 2564; 17(3): 45 – 55.
- [9] กัทรพล จึงสมเจตไพศาล. การพัฒนามาตรฐานสถานประกอบการสปาและนวดเพื่อสุขภาพไทยในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน.วารสารวิชาการ กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ 2562; 15(3): 3 – 11.